

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

Кафедра права та правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
проф. Євген СОБОЛЬ

« 29 » _____ 2022 р.

ПРОГРАМА

державного кваліфікаційного екзамену

НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільне, кримінальне, адміністративне і трудове право

галузь знань **08 Право**

за спеціальністю **081 Право**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Програму державного екзамену
розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри права та правоохоронної діяльності
протокол № 8 від 26 грудня 2022 р.

Завідувач кафедри

 Тетяна МІЛОВА

Кропивницький – 2022

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

Розділ I. КНИГА ПЕРША Загальні положення

Тема 1. Цивільне право – галузь сучасного права

Зміст теми:

Поняття цивільного права як самостійної галузі права. Місце цивільного права в системі правових галузей. Ознаки цивільного права. Соціальна обумовленість цивільного права. Співвідношення цивільного права і цивільної політики.

Цивільне право в системі права України. Цивільне право та суспільні галузі права. Цивільне право і міжнародне право.

Предмет цивільного права – майнові відносини та особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Загальне юридичне становище суб'єктів цивільних прав і обов'язків. Специфіка юридичних фактів у цивільному праві. Диспозитивні начала в цивільному праві. Особливості цивільно-правових санкцій. Функції цивільного права: регулятивна, охоронна, попереджувально-виховна, попереджувально-стимулююча.

Визначення і система цивільного права. Цивільно-правові норми та інститути, їх поділ на загальні та спеціальні, особливі. Загальна частина. Особисті немайнові права фізичних осіб. Речове право. Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. Сімейне право. Спадкове право.

Структура цивільного законодавства. Загальні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства України. Конституція України – основа цивільно-правового регулювання особистих немайнових відносин, відносин власності та ін. Цивільний Кодекс України. Закони України, їх роль для розвитку цивільного законодавства в Україні. Укази Президента. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України. Відомчі нормативні акти. Акти цивільного законодавства і договір. Звичаї ділового обороту Аналогія права і закону у цивільному праві. Співвідношення галузевого і комплексного законодавства і міжнародні договори. Аналогія в цивільному законодавстві. Роль судової і арбітражної практики в удосконаленні, тлумаченні і застосуванні цивільного законодавства. Джерела опублікування цивільно-правових нормативних актів.

Тема 2. Поняття і зміст цивільних правовідносин

Зміст теми:

Поняття і особливості цивільних правовідносин. Елементи цивільно-правових відносин. Учасники цивільних правовідносин – фізичні особи, юридичні особи, держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права. Об'єкти цивільних правовідносин – речі, дії, результати інтелектуальної творчості, особисті немайнові блага. Суб'єктивне право і суб'єктивний обов'язок. Види цивільно-правових відносин: регулятивні і охоронні, абсолютні і відносні, активні і пасивні, речові і зобов'язальні, майнові і особисті немайнові.

Тема 3. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків

Зміст теми:

Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Юридичні факти та їх класифікація. Здійснення цивільних прав та його межі. Виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів судом, Президентом України, органами державної влади, органами влади АРК та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусом. Самозахист цивільних прав. Здійснення права на захист. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних прав і обов'язків

Зміст теми:

Поняття фізичної особи, цивільна правоздатність фізичної особи. Обсяг цивільної правоздатності. Ім'я та місце проживання фізичної особи. Повна, мінімальна, неповна, обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною. Цивільна відповідальність фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи такою, що померла. Правові наслідки. Опіка. Акти цивільного стану. Підстави, порядок і значення реєстрації актів громадянського стану. Фізична особа як підприємець. Банкрутство фізичної особи-підприємця. Управління майном, що використовується у

підприємницькій діяльності, органом опіки та піклування.

Завдання опіки та піклування. Орган опіки та піклування. Встановлення опіки та піклування судом. Призначення опікуна або піклувальника. Права та обов'язки опікуна, піклувальника. Припинення опіки та піклування.

Тема 5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних прав і обов'язків. Їх види

Зміст теми:

Поняття та види юридичних осіб. Юридичні особи приватного та юридичні особи публічного права. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Державна реєстрація. Філії та представництва юридичних осіб. Управління юридичною особою. Відповідальність юридичної особи. Припинення юридичної особи. Задоволення вимог кредиторів.

Господарські товариства: поняття та види, майно та права. Повне товариство – поняття, утворення, управління. Ведення справ повного товариства, розподіл прибутку та збитків. Вихід, виключення, вибуття з повного товариства. Командитне товариство – основні положення, характеристика засновницького договору, права та обов'язки вкладників. Відповідальність за зобов'язанням. Ліквідація. Товариство з обмеженою і товариство з додатковою відповідальністю. Поняття та учасники. Зміст статутів. Характеристика статутних капіталів. Управління, контроль за діяльністю, ліквідація. Акціонерне товариство. Поняття. Порядок створення. Характеристика статутного капіталу та органів управління – загальних зборів, виконавчого органу, наглядової ради. Виробничий кооператив. Установчі документи. Майно виробничого кооперативу.

Тема 6. Об'єкти цивільних правовідносин

Зміст теми:

Види об'єктів цивільних прав, їх оборотоздатність. Загальна характеристика речі: нерухомі та рухомі, подільні та неподільні, індивідуально-визначені та ті, що визначаються родовими ознаками, споживчі та неспоживчі, складні. Загальні положення про цінні папери. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери. Товаророзпорядчі цінні папери. Вимоги до цінного паперу та передавання прав за цінним папером. Окремі види цінних паперів: акції, інвестиційні сертифікати, облігації, ощадні сертифікати, вексель, закладна, чек, опціон, ф'ючерс, форварди, депозитарні свідоцтва.

Нематеріальні блага – результати творчої діяльності, службова та комерційна таємниця, особисті немайнові блага фізичної особи.

Тема 7. Правочини

Зміст теми:

Поняття та види правочинів. Правочини щодо яких правові наслідки пов'язуються з настанням певної обставини (відкладальні та скасувальні обставини). Загальні вимоги до правочинів. Форма правочину: усна, письмова, нотаріальне посвідчення правочину. Поняття недійсності правочину. Види недійсних правочинів. Правові наслідки. Поняття та види реституцій. Недодержання сторонами при вчиненні правочину вимог закону.

Поняття та підстави представництва. Передоручення. Комерційне представництво. Довіреність. Форма. Строк. Припинення, скасування, відмова від представництва.

Тема 8. Визначення та обчислення строків. Позовна давність

Зміст теми:

Поняття та юридичне значення строків та термінів. Види строків та термінів у цивільному праві та їх кваліфікація. Строки виникнення та здійснення цивільних прав. Строки виконання цивільно-правових обов'язків. Строки захисту цивільних прав.

Претензійні строки. Присікальні строки. Гарантійні строки. Строки набуття давності. Порядок обрахування строків у цивільному праві. Початок і закінчення строку. Спеціальні правила обчислення строків. Порядок вчинення дій в останній день строку.

Позовна давність. Поняття, загальна та спеціальна позовна давність. Зміна тривалості позовної давності. Обчислення і застосування позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення та переривання перебігу позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Застосування позовної давності до додаткових вимог. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Наслідки спливу позовної давності.

КНИГА ДРУГА

Особисті немайнові права фізичної особи

Тема 9. Поняття, види та захист особистих немайнових прав

Зміст теми:

Поняття особистого немайнового права. Види особистих немайнових прав. Зміст та здійснення особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав. Спростування неправдивої інформації. Право фізичної особи на відшкодування завданих їй збитків та компенсацію моральної шкоди.

Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на охорону здоров'я, на усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю. Право на таємницю про стан здоров'я. Право на сім'ю, опіку та піклування. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Право на ім'я, на зміну імені та його використання. Право на повагу до гідності та честі. Право на таємницю особистого життя (інформацію, кореспонденцію, особисті папери). Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.

Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості. Право на недоторканість житла, вибір роду занять, свободу пересування.

Розділ II. КНИГА ТРЕТЯ.

Право власності та інші речові права

Тема 10. Загальні положення про право власності

Зміст теми:

Поняття права власності. Зміст права власності. Здійснення права власності, непорушність права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та пошкодження майна. Форми права власності.

Тема 11. Набуття права власності та припинення права власності.

Зміст теми:

Підстави набуття права власності юридичною особою публічного права, добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це права, на новостворене нерухоме майно, у разі переробки, самочинного будівництва. Момент набуття права власності у набувача за договором, річ, рухоме майно, від якого власник відмовився, знахідку, бездоглядну домашню тварину, скарб, набувальна давність. Набуття права власності при приватизації державного майна та майна територіальної громади.

Підстави припинення права власності. Відмова власника від права власності. Викуп безгосподарно утриманих пам'яток історії та культури. Реквізиція та конфіскація. Оплатне вилучення майна у власника за рішенням суду або іншого державного компетентного органу. Націоналізація. Припинення права власності у разі приватизації державного майна територіальної громади.

Тема 12. Право спільної власності

Зміст теми:

Поняття і види права спільної власності. Суб'єкти права спільної власності. Способи виникнення права спільної власності. Види спільної власності. Спільна часткова і спільна сумісна власність. Зміст права спільної власності. Виділ частки і розділ майна. Право привілейованої купівлі. Припинення права спільної власності.

Тема 13. Право власності на землю та житло

Зміст теми:

Земля як об'єкт права власності громадян. Суб'єкти права власності на землю. Права та обов'язки власника земельної ділянки. Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво. Викуп земельної ділянки для потреб держави, Автономної Республіки Крим та територіальної громади. Викупна ціна земельної ділянки. Припинення права власності на земельну ділянку.

Право власності на житло. Житловий будинок та квартира як об'єкт права власності. Право власника житлового будинку та квартири. Права житлобудівничого та житлового кооперативу. Товариство власників квартир.

Тема 14. Захист права власності.

Зміст теми:

Загальна характеристика цивільно-правових засобів захисту права власності. Речово-правові засоби захисту права власності. Право власника на витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Розрахунки при витребуванні майна з чужого незаконного володіння. Витребування грошей і цінних паперів на пред'явника.

Захист прав власника від порушень, які не поєднані з позбавленням володіння (негаторний позов). Виключення майна з опису. Захист прав власника, якого було реабілітовано або виправдано за звинуваченням у скоєні злочину.

Визнання незаконними правових актів органів державного управління, які порушують права власника. Захист права власності зобов'язально-правовими позовами.

Тема 15. Загальні положення про речові права на чуже майно. Право володіння чужим майном

Зміст теми:

Види юридичних прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно. Суб'єкти права володіння чужим майном. Виникнення права власності. Припинення права власності. Обов'язок недобросовісного володільця негайно повернути майно особі, яка має на нього право власності чи інше право або яка є добросовісним володільцем.

Поняття користування чужим майном. Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном. Право членів сім'ї власника на користування цим житлом. Припинення сервітуту.

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Строк договору про надання права користування цією земельною ділянкою. Права та обов'язки власника. Права та обов'язки землекористувача. Припинення права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови. Права та обов'язки власника земельної ділянки. Наданої для забудови. Права та обов'язки землекористувача. Припинення права користування земельною ділянкою для забудови. Правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою.

Розділ III

КНИГА ЧЕТВЕРТА

Право інтелектуальної власності

Тема 16. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Зміст теми:

Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Загальні риси цивільно-правового регулювання відносин, пов'язаних з творчою діяльністю. Відмінності в цивільно-правовому регулюванні відносин, пов'язаних з творчою діяльністю.

Суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави виникнення прав інтелектуальної власності. Особисті немайнові права та майнові права інтелектуальної власності. Строк чинності прав інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності.

Тема 17. Авторське право та суміжні права

Зміст теми:

Поняття та значення авторського права. Принципи авторського права. Законодавство про авторські права. Міжнародна охорона авторських прав.

Об'єкти авторського права та їх ознаки. Види творів, які охороняються авторським правом. Оригінальні та залежні твори. Суб'єкти авторського права. Автори та співавтори. Авторські права юридичних осіб та держави. Майнові та особисті права авторів. Межі авторського права та строки його дії. Суміжні авторські права. Використання творів авторів іншими особами. Правовий режим службових творів. Цивільно – правовий захист авторських прав.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.

Тема 18. Право промислової власності

Зміст теми:

Поняття прав на винахід. Законодавство про винахідництво. Об'єкти права на винахід. Поняття та ознаки винаходу. Правова охорона винаходу. Суб'єкти права на винахід. Винахідники, правонаступники та інші особи як суб'єкти винахідницького права.

Оформлення прав на винахід. Розгляд заявки та видача патенту. Формула винаходу. Права патентоволодільця та їх цивільно-правовий захист.

Поняття та правова охорона корисних моделей.

Поняття та ознаки промислових зразків. Суб'єкти права на промисловий зразок. Права авторів промислових зразків та форми їх охорони.

Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
Право на раціоналізаторську пропозицію.

Тема 19. Право інтелектуальної власності на комерційне позначення

Зміст теми:

Право на торгівельну марку для товарів та послуг. Функції торгівельних марок для товарів та послуг і їх використання. Оформлення права на промисловий зразок і на торгівельну марку (знак обслуговування). Цивільно – правовий захист права автора промислового зразка та прав володільця торговельної марки.

Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Розділ IV КНИГА П'ЯТА Зобов'язальне право

Тема 20. Поняття та види зобов'язань в цивільному праві

Зміст теми:

Зобов'язальне право та його система. Основні тенденції розвитку зобов'язального права. Основні види зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань.

Сторони в зобов'язаннях. Множинність осіб у зобов'язаннях. Зобов'язання за участю третіх осіб. Солідарні та дольові зобов'язання. Переміна осіб у зобов'язаннях. Уступка вимоги. Переведення боргу. Поняття регресних зобов'язань.

Підстави припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням, зарахуванням зустрічних вимог, у разі заміни кредитора, за домовленістю сторін, прощенням боргу, поєднанням боржника і кредитора в одній особі, неможливістю його виконання, смертю фізичної особи, ліквідацією юридичної особи.

Тема 21. Виконання зобов'язань

Зміст теми:

Поняття та значення виконання зобов'язань. Основні принципи та способи виконання зобов'язань. Принципи належного виконання зобов'язань. Поняття їх належного виконання.

Виконання обов'язку боржника іншою особою. Виконання зобов'язання частинами. Строк (термін) виконання зобов'язання. Дострокове виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Валюта виконання грошового зобов'язання. Черговість погашення вимог за грошовими зобов'язаннями. Зустрічне виконання зобов'язання. Солідарне зобов'язання та солідарна вимога кредиторів. Солідарний обов'язок боржника. Підтвердження виконання зобов'язання.

Тема 22. Забезпечення виконання зобов'язань

Зміст теми:

Поняття, види та значення забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка та її види. Законна та договірна неустойки. Штрафна, залікова, альтернативна та виключна неустойка. Співвідношення неустойки та збитків.

Порука. Відповідальність поручителя. Права поручителя, який виконав зобов'язання. Припинення поруки.

Гарантія. Поняття та строк дії обов'язку гаранта. Відмінність гарантії від поруки.

Завдаток. Відмінність завдатку від авансу.

Застава та її види. Особливості іпотеки. Заклад. Застава цінних паперів, товарів в обороті. Застава майнових прав. Права та обов'язки заставодавця та заставодержателя. Форма застави. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Звернення стягнення на предмет застави. Реалізація предмету застави. Притримання. Припинення застави.

Притримання як засіб забезпечення зобов'язань.

Поняття та підстави припинення зобов'язань.

Тема 23. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання

Зміст теми:

Порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Субсидіарна відповідальність. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойки.

Розділ V.

Тема 24. Цивільно-правовий договір

Зміст теми:

Поняття, значення та функції договору в цивільному праві. Види цивільно-правових договорів. Свобода договору в цивільному праві.

Зміст договору. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Типові умови договору. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення умов договору.

Укладення, зміна і розірвання договору. Стадії укладення договору: оферта та акцепт. Форма договору. Момент укладення договору. Місце укладення договору. Підстави для зміни або розірвання договору. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Правові наслідки зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору.

Тема 25. Договори купівлі-продажу, поставки, міни

Зміст теми:

Поняття та значення договору купівлі-продажу. Форма договору. Сторони у договорі купівлі-продажу. Предмет і ціна як істотні умови договору купівлі-продажу. Права та обов'язки продавця і покупця. Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару. Кількість товару. Асортимент товару. Якість товару. Підтвердження відповідності товару вимогам законодавства. Гарантії якості товару. Обчислення гарантійного строку. Строк придатності товару. Правові наслідки передання недоброякісного товару. Недоліки товару, за які відповідає продавець. Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару. Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару. Комплектність товару. Комплект товару. Правові наслідки передання некомплектного товару. Тара та упаковка за договором купівлі-продажу. Правові наслідки передання товару з порушенням вимоги про тару та (або) упаковку. Збереження права власності за продавцем.

Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу: сторони, зміст. Договір найму-продажу: сторони та зміст. Поняття договору поставки: сторони та зміст. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Договір міни: поняття, форма, сторони та зміст договору. Правове регулювання міни.

Тема 26. Договір дарування

Зміст теми:

Поняття договору дарування. Предмет, форма, сторони у договорі дарування. Зміст договору дарування. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування.

Поняття договору пожертви та його зміст.

Тема 27. Договір ренти

Зміст теми:

Поняття договору ренти. Форма договору ренти. Сторони у договорі ренти. Зміст договору ренти. Форма і розмір ренти. Строк виплати ренти.

Розрахунки між сторонами у разі розірвання договору ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета ренти.

Тема 28. Договір довічного утримання (догляду)

Зміст теми:

Поняття та ознаки договору довічного утримання (догляду). Форма та сторони у договорі довічного утримання (догляду). Зміст договору довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Припинення договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки смерті набувача. Правові наслідки припинення юридичної особи-набувача.

Тема 29. Договір найму (оренди)

Зміст теми:

Поняття договору найму (оренди) та сфера його застосування. Сторони у договорі найму (оренди). Форма, предмет, ціна та строк договору найму. Зміст договору найму (оренди). Правове регулювання піднайму. Припинення договору найму. Право наймодавця на відмову від договору найму (оренди).

Розірвання договору найму на вимогу наймодавця. Розірвання договору найму на вимогу наймача. Обов'язки наймача у разі припинення договору найму. Позовна давність, що застосовується до вимог, що випливають із договору найму.

Правове регулювання договору прокату. Предмет договору прокату. Особливості договору прокату. Правове регулювання договору найму (оренди) земельної ділянки. Правове регулювання договору найму будівлі або іншої капітальної споруди.

Найм (оренда) транспортного засобу. Предмет, форма та зміст договору найму (оренди) транспортного засобу. Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує.

Правове регулювання договору лізингу та його особливості.

Тема 30. Договір найму (оренди) житла

Зміст теми:

Конституційне право громадян на житло. Поняття договору найму житла. Види договорів найму житла. Форма та предмет договору найму житла. Сторони у договорі найму житла. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним. Тимчасові мешканці. Зміст договору найму житла. Договір піднайму житла. Розірвання договору найму житла.

Правові наслідки розірвання договору найму житла.

Тема 31. Договір позички

Зміст теми:

Поняття договору позички. Форма договору позички. Сторони та зміст договору позички. Розірвання договору позички. Припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею.

Тема 32. Договір підряду

Зміст теми:

Поняття та значення договору підряду. Сторони в договорі підряду. Зміст договору підряду. Предмет договору підряду. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу. Ціна роботи. Порядок оплати роботи. Кошторис. Ощадливість підрядника. Строки виконання роботи. Права та обов'язки сторін. Правові наслідки порушення умов договору підряду. Конфіденційність одержаної сторонами інформації. Позовна давність, що застосовується до неякісної роботи. Початок перебігу позовної давності в окремих випадках.

Види договорів підряду. Договір побутового підряду та його значення. Сторони договору побутового підряду. Форма договору побутового підряду. Гарантії прав замовника. Зміст договору побутового підряду. Розмір плати за договором побутового підряду. Правові наслідки нез'явлення замовника за одержанням роботи.

Поняття та значення договору будівельного підряду. Джерела регулювання підрядних відносин у будівництві. Зміст договору будівельного підряду. Передання та прийняття робіт. Відповідальність підрядника та замовника.

Поняття договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт. Вихідні дані для проведення проектних та пошукових робіт. Права та обов'язки замовника і підрядника.

Тема 33. Договір на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Зміст теми:

Поняття, роль та значення договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Сторони у договорах на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Форма договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Строки виконання робіт. Зміст договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Права та обов'язки сторін. Наслідки неможливості досягнення результату. Відповідальність виконавця за порушення договору.

Розділ VI.

Тема 34. Договір про надання послуг

Зміст теми:

Поняття договору про надання послуг. Сторони в договорі про надання послуг. Плата та строк договору про надання послуг. Зміст договору про надання послуг. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

Тема 35. Договір перевезення

Зміст теми:

Види перевезень та їх правове регулювання. Договір перевезення вантажу: сторони, зміст, укладення та оформлення. Виконання договору перевезення вантажу. Права і обов'язки сторін за договором. Відповідальність сторін за договором перевезення вантажу. Втрата, нестача, псування вантажу. Обставини, що звільняють перевізника від відповідальності.

Поняття договору перевезення пасажирів та багажу. Права та обов'язки сторін у договорі.

Поняття договору чартеру (фрахтування). Види договорів чартеру (фрахтування). Договір морського чартеру. Договір повітряного чартеру. Особливості відповідальності за договором чартеру (фрахтування).

Претензії та позови при перевезеннях. Порядок подання позовів у спорах, пов'язаних з перевезенням у транспорті загального сполучення.

Поняття договору транспортного експедирування. Сторони в договорі. Форма договору транспортного експедирування. Виконання договору. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання обов'язків за договором. Відмова від договору.

Тема 36. Договір зберігання

Зміст теми:

Поняття договору зберігання. Підстави виникнення зобов'язань зберігання. Сторони, предмет, об'єкти, форма та строк договору зберігання. Права та обов'язки сторін за договором зберігання. Зберігання за законом. Відповідальність сторін у зобов'язаннях зберігання. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання. Зберігання речі у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання багажу у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання багажу пасажира під час його перевезення. Зберігання речей у готелі. Зберігання речей, що є предметом спору. Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.

Договір комісії. Види договору. Сторони в договорі. Предмет і форма договору. Права і обов'язки сторін. Припинення договору.

Тема 37. Договір страхування.

Зміст теми:

Соціально-економічна суть страхування та його правове регулювання. Функції страхування.

Поняття страхового зобов'язання. Основні страхові поняття. Страхові агенти і страхові брокери. Брокери - перестраховачі. Страховий інтерес. Страховий ризик. Страховий випадок. Страховий платіж (внесок, премія). Страховий тариф. Страхова оцінка. Страхова сума. Страхове відшкодування. Страхове поле. Навантаження страхової премії. Франшиза.

Види страхування. Зобов'язання з добровільного страхування. Види зобов'язань з добровільного страхування. Підстави їх виникнення. Поняття та форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Момент набрання чинності договором страхування. Сторони у договорі страхування. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестраховання. Права та обов'язки сторін за договором страхування. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Підстави для відмови від здійснення страхової виплати. Відповідальність страховика. Зміна сторін у страховому зобов'язанні. Підстави припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Обов'язкове страхування. Види обов'язкового страхування.

Тема 38. Договір доручення, комісії, управління майном

Зміст теми:

Поняття та значення договору доручення. Сторони у договорі доручення. Строк договору доручення. Зміст доручення. Виконання доручення. Особисте виконання договору доручення. Права та обов'язки повіреного та довірителя. Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи - повіреного.

Поняття договору комісії. Умови договору комісії. Зміст договору комісії.

Виконання договору комісії. Субкомісія. Виконання договору, укладеного комісіонером з третьою особою. Відступ від вказівок комітента. Права та обов'язки комітента та комісіонера. Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи — комісіонера. Особливості окремих видів комісії.

Поняття та ознаки договору управління майном. Предмет, істотні умови, форма та строк договору управління майном. Права та обов'язки сторін у договорі управління майном. Відповідальність управителя. Підстави припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

Тема 39. Договір позики

Зміст теми:

Поняття договору позики. Сторони у договорі позики. Форма договору позики. Проценти за договором позики. Обов'язки позичальника. Наслідки порушення договору позичальником. Заперечення договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання.

Тема 40. Кредитно-розрахункові відносини

Зміст теми:

Поняття кредитно-розрахункових відносин. Банківська система. Функції Національного банку України. Види банків в Україні. Державні та комерційні банки. Державна реєстрація банків. Порядок отримання банківської ліцензії. Банківські операції та їх види.

Правова природа та поняття кредитного договору. Сторони у кредитному договорі. Форма кредитного договору. Зміст кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту. Комерційний кредит.

Поняття договору банківського вкладу. Сторони у договорі банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Проценти на банківський вклад. Види банківських вкладів. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат.

Поняття договору банківського рахунку. Укладення договору банківського рахунку. Види банківських депозитних операцій. Правові наслідки неякісного виконання банком операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпоряджання рахунком. Розірвання договору банківського рахунку. Банківська таємниця.

Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони у договорі факторингу. Права та обов'язки сторін за договором факторингу. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника.

Порядок та форми розрахунків у цивільному обороті. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Тема 41. Договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності

Зміст теми:

Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Форма договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття ліцензійного договору. Сторони у ліцензійному договорі. Строк ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Тема 42. Договір комерційної концесії

Зміст теми:

Поняття договору комерційної концесії. Предмет, сторони, форма та державна реєстрація договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії. Права та обов'язки сторін за договором комерційної концесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Відповідальність сторін та припинення договору комерційної концесії.

Тема 43. Спільна діяльність

Зміст теми:

Загальна характеристика зобов'язань із спільної діяльності. Види зобов'язань із спільної діяльності та підстави їх виникнення.

Поняття договору простого товариства. Сторони та зміст договору простого товариства. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями. Розподіл прибутку. Виділення долі учасника на вимогу його кредитора. Припинення договору простого товариства. Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору. Відповідальність учасника, щодо якого договір простого товариства припинений.

Розділ VII.

Тема 44. Зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки винагороди

Зміст теми:

Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Зміст завдання. Строк (термін) виконання завдання. Зміна умов публічної обіцянки винагороди. Правові наслідки виконання завдання. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди.

Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Право на оголошення конкурсу. Умови конкурсу. Зміна умов конкурсу. Відмова від проведення конкурсу. Переможець конкурсу. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс. Права переможця конкурсу Повернення учаснику конкурсу речі, що подана на конкурс.

Тема 45. Зобов'язання із вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення

Зміст теми:

Поняття зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Надання звіту про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Тема 46. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Зміст теми:

Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи.

Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи.

Тема 47. Зобов'язання, що виникають внаслідок створення загрози життю, здоров'ю та майну юридичної особи.

Зміст теми:

Поняття та елементи зобов'язань, що виникають внаслідок створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 48. Зобов'язання із заподіяння шкоди

Зміст теми:

Поняття та елементи зобов'язань із заподіяння шкоди. Поняття деліктної відповідальності та її зміст. Особливості недовірної відповідальності та її функції. Поняття шкоди. Протиправність поведінки заподіювача шкоди. Вина заподіювана шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності. Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами. Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної шкоди. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами. Право зворотної вимоги до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Тема 49. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Зміст теми:

Поняття зобов'язань з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Безпідставно набуто майно, що не підлягає поверненню.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Загальні положення. Умови відповідальності.

Розділ VIII. КНИГА ШОСТА Спадкове право

Тема 50. Загальні положення про спадкування

Зміст теми:

Гене́за спадкового права. Поняття та значення спадкування. Види спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини. Відкриття спадщини. Місце відкриття спадщини. Особливості спадкування деяких видів майна. Час відкриття спадщини. Місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування. Обов'язки спадкоємців.

Тема 51. Спадкування за заповітом

Зміст теми:

Поняття заповіту. Право на заповіт. Права заповідача. Заповідальний відказ. Предмет заповідального відказу. Право на обов'язкову частку у спадщині. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Підпризначення спадкоємця. Спадкування частини спадщини, що не охоплена заповітом. Встановлення сервітуту у заповіті. Форма заповіту. Посвідчення заповіту. Поняття секретного заповіту. Оголошення нотаріусом секретного заповіту. Посвідчення заповіту при свідках. Право заповідача на скасування та зміну заповіту. Таємниця заповіту. Тлумачення заповіту. Недійсність заповіту.

Виконання заповіту. Право заповідача на призначення виконавця заповіту. Призначення виконавця заповіту за ініціативою спадкоємців. Призначення виконавця заповіту нотаріусом. Згода особи на призначення її виконавцем заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Право виконавця заповіту на плату за виконання своїх повноважень. Контроль за виконанням заповіту. Право на оскарження дій виконавця заповіту. Строк чинності повноважень виконавця заповіту. Право виконавця заповіту на відмову від здійснення своїх повноважень.

Тема 52. Спадкування за законом

Зміст теми:

Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування усиновленими та усиновлювачами. Перша черга спадкоємців за законом. Друга черга спадкоємців за законом. Третя черга спадкоємців за законом. Четверта черга спадкоємців за законом. П'ята черга спадкоємців за законом. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

Тема 53. Здійснення права на спадкування

Зміст теми:

Прийняття спадщини. Подання заяви про прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Прийняття заповідального відказу. Наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. Право на відмову від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Відумерлість спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Переважне право окремих спадкоємців на виділення спадкового майна в натурі. Перерозподіл спадщини. Пред'явлення кредитором спадкодавця вимог до спадкоємців. Обов'язок спадкоємців задовольнити вимоги кредитора. Охорона спадкового майна. Управління спадщиною

Оформлення права на спадщину. Право спадкоємця на одержання свідоцтва про право на спадщину. Обов'язок спадкоємця звернутися за свідоцтвом про право на спадщину на нерухоме майно. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину. Внесення змін до свідоцтва про право на спадщину. Визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину.

Поняття спадкового договору. Сторони у спадковому договорі. Форма спадкового договору. Обов'язки набувача у спадковому договорі. Особливості спадкового договору з участю подружжя. Забезпечення виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Розділ I.

ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет, метод та система кримінального права. Кримінальна політика

Зміст теми:

Кримінальне право як галузь права, законодавства, навчальна дисципліна та юридична наука. Кримінальне право як галузь права: поняття, предмет, методи та взаємозв'язок із суміжними галузями права. Принципи кримінального права. Система кримінального права. Загальна та Особлива частини кримінального права, їх особливості та взаємозв'язок. Кримінальне право як галузь законодавства. Наукові засади побудови системи кримінального права. Наука кримінального права як галузь юридичної науки. Предмет, функції і методи науки кримінального права, її взаємозв'язок із загальною теорією права і суміжними правовими науками. Основні напрямки досліджень та завдання кримінально-правової науки на сучасному етапі. Вплив науки кримінального права на законодавчу та правозастосовну діяльність. Кримінальне право як навчальна дисципліна, її предмет, основні методи та форми вивчення. Система курсу Загальної частини кримінального права.

Поняття кримінальної політики української держави та її наукові засади. Основні напрямки кримінальної політики. Мета та методи кримінальної політики. Реалізація кримінальної політики у законодавчій та правозастосовній діяльності. Поняття криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь. Пріоритети та напрямки кримінальної політики на сучасному етапі розвитку та розбудови правової держави.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Зміст теми:

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки, завдання та значення. Закон про кримінальну відповідальність як джерело кримінального законодавства. Структура Кримінального кодексу України. Загальна та Особлива частини Кримінального кодексу, їх єдність, взаємозв'язок та відмінність.

Кримінально-правові норми. Співвідношення норми і статті закону про кримінальну відповідальність. Види кримінально-правових норм. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу України. Види диспозицій і санкцій статей Особливої частини КК України.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Правила набрання чинності законом про кримінальну відповідальність. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність.

Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Особи, на яких поширюється зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність у часі.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі. Зміст територіального принципу. Поняття території України за чинним законодавством. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Зміст принципу громадянства. Відповідальність громадян України або осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили кримінальні правопорушення за її межами. Правові наслідки засудження цих осіб за межами України. Зміст реального принципу. Випадки кримінальної відповідальності за КК України іноземців або осіб без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили кримінальні правопорушення за її межами. Екстрадиція (видача) злочинців.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та значення. Види тлумачення: за суб'єктом, за прийомами та за обсягом.

Юридична природа та кримінально-правове значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

Тема 3. Кримінальні правопорушення та його види

Зміст теми:

Проблеми соціальної природи кримінального правопорушення. Наукові засади криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Поняття злочину як виду кримінального правопорушення за чинним Кримінальним кодексом України та у теорії кримінального права.

Ознаки кримінального правопорушення. Проблеми вдосконалення поняття кримінального правопорушення у кримінальному праві.

Малозначність діяння: поняття, об'єктивні та суб'єктивні підстави.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Відмежування кримінальних

правопорушень від інших правопорушень.

Законодавча класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості. Значення класифікації кримінальних правопорушень.

Розділ II.

СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОНЯТТЯ, ЕЛЕМЕНТИ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ

Тема 4. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень

Зміст теми:

Вчення про склад кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Значення (функції) складу кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення як підстава кримінальної відповідальності.

Елементи складу кримінального правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Обов'язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.

Проблема класифікації складів кримінальних правопорушень у теорії кримінального права.

Види складів кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки.

Види складів кримінальних правопорушень за способом описування у законі та за особливостями конструкції. Простий склад кримінального правопорушення. Складний склад кримінального правопорушення. Формальний склад кримінального правопорушення. Матеріальний склад кримінального правопорушення. Усічений склад кримінального правопорушення.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень як стадія застосування кримінального закону. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень та формулювання обвинувачення як основні форми закріплення кваліфікації кримінальних правопорушень у процесуальних документах.

Тема 5. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення

Поняття та значення об'єкта кримінального правопорушення. Проблеми об'єкта кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Механізм заподіяння шкоди об'єктові кримінального правопорушення.

Види об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення.

Основний, додатковий та факультативний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення.

Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце у структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення та від знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення.

Тема 6. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Зміст теми:

Поняття об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність). Поняття та ознаки злочинної дії у кримінальному праві. Співвідношення понять "поведінка", "дія", "вчинок". Усвідомленість та воля як основні ознаки злочинної дії. Проблеми кримінальної відповідальності при рефлекторних реакціях, інстинктивній, імпульсивній поведінці та автоматичних діях особи. Об'єктивні межі злочинної дії. Поняття та ознаки злочинної бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність.

Поняття непереборної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, види та значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Теорії причинного зв'язку у кримінально-правовій доктрині. Правила встановлення причинного зв'язку між діянням і суспільно небезпечними наслідками. Об'єктивний характер причинного зв'язку.

Види причинних зв'язків. Особливості причинного зв'язку при злочинній бездіяльності.

Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб, знаряддя, засоби, місце, час, обстановка вчинення кримінального правопорушення. Значення факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Тема 7. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (Суб'єкт кримінального правопорушення)

Зміст теми:

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення у Кримінальному кодексі України. Вчення про суб'єкт кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний та спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.

Фізична особа як суб'єкт кримінального правопорушення. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень у інших державах і міжнародному праві.

Вік як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких настає кримінальна відповідальність з 14 та 16 років. Основні правила встановлення віку суб'єкта кримінального правопорушення. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних документів, що його підтверджують.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Формула осудності.

Поняття неосудності у теорії кримінального права та КК України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) та юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення.

Обмежена осудність. Урахування визнання особи обмежено осудною при призначення покарання.

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних та обмежено осудних осіб.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Тема 8. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Зміст теми:

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Вчення про суб'єктивну сторону складу кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Суб'єктивне ставлення у вину.

Вина як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Форми вини у кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Умисел та його види за чинним КК України. Поняття прямого і непрямого умислу, їхні інтелектуальні та вольові моменти (ознаки). Відмінність непрямого умислу від прямого. Види умислу в теорії кримінального права та судовій практиці.

Необережність та її види. Злочинна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмінність злочинної самовпевненості від непрямого умислу. Злочинна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від злочинної недбалості.

Змішана форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Особливості вини у кримінальних правопорушеннях з формальним складом.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення мотиву та мети вчинення кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення емоцій як факультативної ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок у теорії кримінального права. Юридична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність.

Розділ III.

СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Тема 9. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення

Зміст теми:

Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення за КК України.

Готування до кримінального правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види

готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.

Замах на кримінальне правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений і незакінчений; замах на непридатний об'єкт і замах непридатними засобами.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Проблеми визначення моменту закінчення кримінальних правопорушень у теорії кримінального права та правозастосовній діяльності.

Підстави кримінальної відповідальності за готування до кримінального правопорушення та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення.

Поняття та умови добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Тема 10. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Зміст теми:

Поняття та значення співучасті у кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Вчення про співучасть у кримінальному правопорушенні у теорії кримінального права.

Види співучасників кримінального правопорушення за КК України. Виконавець (співвиконавець) кримінального правопорушення. Посереднє вчинення кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Види організації кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони організатора кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Ознаки вдалого підбурювання. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Відмінність підбурювача від організатора, виконавця та загальних закликів до злочинної діяльності. Пособник кримінального правопорушення. Інтелектуальне та фізичне пособництво. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні. Види причетності. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Види та форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Експес виконавця. Вплив експесу виконавця на відповідальність співучасників. Відмінність експесу від зміни поведінки. Кримінальна відповідальність при невдалій співучасті.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови організатора, підбурювача та пособника.

Розділ IV.

МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Тема 11. Множинність кримінальних правопорушень

Зміст теми:

Поняття множинності кримінальних правопорушень у кримінальному праві. Юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень, що складаються з декількох діянь, від складних (складених) кримінальних правопорушень, від триваючих та продовжуваних кримінальних правопорушень. Форми множинності кримінальних правопорушень. Підстави (критерії) виділення окремих форм множинності кримінальних правопорушень. Проблеми систематизації різних проявів множинності кримінальних правопорушень у науці кримінального права.

Форми множинності кримінальних правопорушень, що виділяються в КК України.

Повторність кримінальних правопорушень. Поняття повторності кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки повторності кримінальних правопорушень. Відображення повторності кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах КК України. Види повторності. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень.

Сукупність кримінальних правопорушень. Поняття сукупності кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна, реальна, реально-ідеальна. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінальних правопорушень. Поняття рецидиву кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки рецидиву кримінальних правопорушень. Відображення рецидиву кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах КК України. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, багаторазовий, пенітенціарний. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень та окремих його видів.

Поєднання в поведінці особи кількох форм множинності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення такого поєднання.

Тема 12. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Зміст теми:

Поняття та юридична природа обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Проблеми класифікації цих обставин у науці кримінального права.

Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності. Перевищення меж необхідної оборони. Юридична природа ситуації, передбаченої ч. 4 ст. 36 КК України. Провокація оборони.

Уявна оборона: поняття за КК України, юридична природа та основні різновиди. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Крайня необхідність: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.

Фізичний або психічний примус: поняття та ознаки. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Підстави визнання наказу або розпорядження законним. Поняття та ознаки явно злочинного наказу або розпорядження. Правові наслідки відмови від виконання явно злочинного наказу або розпорядження. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження. Особливості кримінально-правової оцінки ситуації, в якій особа виконала наказ або розпорядження за обставин, коли вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати його злочинного характеру.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Поняття та ознаки виправданості ризику за КК України. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Специфічні підстави та особливості кримінальної відповідальності особи, яка виконує таке завдання.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Поняття відсічі та стримування збройної агресії іншої країни проти України: особливості об'єкта та суб'єкта. Відповідність виконанням обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України небезпечності агресії або обставинці відсічі та стримування як обов'язкова умова, що виключає кримінальну відповідальність за кримінальне правопорушення.

Загальна характеристика обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, які не передбачені КК України.

Розділ V.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД НЕЇ

Тема 13. Кримінальна відповідальність та її підстава

Зміст теми:

Кримінальна відповідальність як один із видів юридичної відповідальності. Поняття кримінальної

відповідальності. Кримінально-правові відносини та їх структура. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Позитивна і негативна (ретроспективна) кримінальна відповідальність.

Співвідношення кримінальної відповідальності та кримінального покарання.

Об'єктивна та суб'єктивна підстава кримінальної відповідальності.

Форми реалізації кримінальної відповідальності. Загальна характеристика окремих форм кримінальної відповідальності, що передбачені у КК України.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Зміст теми:

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення, його кримінально-правові наслідки. Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Передумова та підстава звільнення. Поняття примирення з потерпілим, відшкодування завданих збитків, усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства. Вимоги до поведінки особи, яку було передано на поруки. Кримінально-правові наслідки порушення особою умов передачі її на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Передумови звільнення. Поняття та види зміни обстановки. Підстави звільнення. Характеристика діяння, що втратило суспільну небезпечність, та особи, яка перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Передумова звільнення. Тривалість строків та порядок їх обчислення. Залежність строків давності від класифікації кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості. Зупинення, переривання, відновлення перебігу строків давності. Особливості застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі. Незастосування давності до особи у разі вчинення нею кримінальних правопорушень проти миру та безпеки людства.

Розділ VI.

ПОКАРАННЯ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Тема 15. Покарання та його види

Зміст теми:

Поняття покарання. Ознаки покарання. Покарання як захід державного примусу. Роль покарання.

Мета покарання: кара, виправлення, загальна та спеціальна превенція.

Система та види покарань, її ознаки та значення. Види покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

Класифікація видів покарань. Критерії класифікації. Характеристика основних покарань, додаткових покарань, покарань, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Характеристика окремих видів покарань, підстави та умови їх застосування: штраф, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, конфіскація майна, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Порядок заміни покарання одного виду іншим.

Тема 16. Призначення покарання

Зміст теми:

Поняття призначення покарання. Підстави призначення покарання. Принципи призначення покарання: законність покарання, визначення покарання в судовому вироку, обґрунтованість й обов'язковість мотивування покарання у вироку, гуманність покарання, індивідуалізація, справедливість покарання.

Загальні засади призначення покарання, їх поняття та зміст.

Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини КК України для призначення покарання. Врахування ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особи винного та обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, які пом'якшують покарання. Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, які обтяжують покарання. Врахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування ступеня тяжкості вчиненого діяння, ступеня здійснення злочинного наміру та причин, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: підстави та порядок призначення. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції Особливої частини КК України. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті за вчинений кримінальне правопорушення. Непризначення додаткового покарання, передбаченого в санкції статті Особливої частини КК України як обов'язкового.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б один з них є умисним тяжким або особливо тяжким, або якщо хоча б за один із вчинених кримінальних правопорушень призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання у випадку, якщо після постановлення вироку у справі буде встановлено, що засуджений винен ще і в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення попереднього вироку.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Призначення покарання за новим вироком. Повне або часткове приєднання невідбутої частини покарання за попереднім вироком особливості призначення покарання за сукупністю вироків, якщо хоча б один із кримінальних правопорушень є особливо тяжким, та у випадку складання покарань у виді довічного позбавлення волі та будь-яких менш суворих покарань.

Порядок приєднання за сукупністю вироків додаткових покарань.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків.

Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила переведення менш суворих покарань у більш суворі.

Зарахування попереднього ув'язнення у строк покарання у разі засудження особи до позбавлення волі. Порядок обчислення строків покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Зміст теми:

Поняття звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення.

Поняття та ознаки умовного звільнення від покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Підстави застосування умовно-дострокового звільнення. Іспитовий строк при умовно-достроковому звільненні. Наслідки умовно-дострокового звільнення.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Підстави застосування звільнення від відбування покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Умови звільнення. Тривалість іспитового строку. Особливості правових наслідків звільнення від покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Безумовне звільнення від покарання: звільнення від покарання, якщо буде визнано, що з урахуванням бездоганної поведінки і сумлінного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною, звільнення у зв'язку із закінченням строків давності виконання

обвинувального вироку, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від покарання за хворобою.

Особливі види звільнення від покарання: звільнення від покарання у разі прийняття нового закону, що виключає або пом'якшує призначене особі покарання.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Амністія і помилування як підстави звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності. Підстави (обставини) звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Строки давності виконання обвинувального вироку. Перебіг строків давності. Умови застосування давності обвинувального вироку. Підстави зупинення перебігу строку давності виконання обвинувального вироку.

Звільнення від покарання за хворобою: види та умови.

Тема 18. Судимість

Зміст теми:

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки припинення судимості.

Погашення судимості: поняття та умови. Строки погашення судимості та порядок їх обчислення. Особливості обчислення строку погашення судимості по закінченні строків давності виконання обвинувального вироку, при достроковому звільненні від відбування покарання, заміні невідбутої частини покарання більш м'яким. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості: поняття, значення та порядок застосування.

Розділ VII.

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ, ІНШИХ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Тема 19. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру

Зміст теми:

Поняття, підстави та мета застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Поняття, підстави та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Критерії призначення примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування. Підстава застосування примусового лікування. Особи, до яких застосовується примусове лікування. Порядок здійснення примусового лікування, його залежність від виду покарання, який відбуває особа.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Зміст теми:

Поняття та підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Зміст теми:

Примусові заходи виховного характеру: поняття, підстави та порядок застосування.

Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Особливості призначення покарання, звільнення від відбування покарання з випробуванням, звільнення від покарання із застосування примусових заходів виховного характеру, звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, погашення чи зняття судимості.

Розділ VIII.

ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА СИСТЕМА ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ І – ІV РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ.

Тема 21. Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права.

Зміст теми:

Особлива частина кримінального права як складова кримінального права. Поняття Особливої частини кримінального права як галузі права, навчальної дисципліни та галузі юридичної науки. Норми Особливої частини кримінального права та їх види.

Значення Особливої частини кримінального права. Співвідношення Загальної та Особливої частин кримінального права. Фактори, які обумовлюють єдність та визначають відмінність Загальної та Особливої частини кримінального права.

Система Особливої частини кримінального права. Поняття системи Особливої частини кримінального права та критерії її побудови. Система Кримінального кодексу України. Значення системи Особливої частини кримінального права.

Наскрізні юридичні поняття та юридичні конструкції Особливої частини Кримінального кодексу України: корупційні кримінальні правопорушення; близькі родичі, близькі особи, члени сім'ї; малолітній, неповнолітній, дитина; насильство; насильство, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я особи; насильство, яке є небезпечним для життя чи здоров'я особи; втручання; перешкоджання; знищення; пошкодження; примушування; погроза; тяжкі наслідки; загибель людей.

Особлива частина кримінального права як навчальна дисципліна, її предмет і система.

Наука Особливої частини кримінального права України.

Поняття і види кримінально-правової кваліфікації. Юридичне закріплення результатів кваліфікації. Формулювання обвинувачення і формула кваліфікації кримінального правопорушення, вимоги до неї. Підстави кримінально-правової кваліфікації.

Принципи кримінально-правової кваліфікації: поняття та види.

Поняття та значення правильної кримінально-правової кваліфікації.

Тема 22. Злочини проти основ національної безпеки України

Зміст теми:

Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Поняття злочинів проти основ національної безпеки. Їх класифікація.

Злочини проти внутрішньої безпеки України.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія.

Злочини проти зовнішньої безпеки України.

Державна зрада. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 23. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Поняття кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом II Особливої частини КК України.

Кримінальні правопорушення проти життя особи.

Поняття і види кримінальних правопорушень проти життя.

Поняття вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Проблема визначення виконавця вбивства за умови, що в позбавленні життя потерпілого брали участь кілька осіб. Відмежування вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Диференціація відповідальності за вбивство за чинним кримінальним законодавством України. Види умисного вбивства.

Основний склад умисного вбивства.

Умисне вбивство при кваліфікуючих ознаках. Види цих ознак, їх класифікація і зміст.

"Привілейовані" види умисного вбивства. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Вбивство через необережність. Співвідношення вбивства через необережність та інших кримінальних правопорушень, складами яких охоплюється позбавлення життя через необережність.

Доведення до самогубства.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи.

Поняття і види кримінальних правопорушень проти здоров'я. Безпосередній об'єкт кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.

Поняття тілесного ушкодження. Види тілесних ушкоджень.

Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Побої і мордування. Відмінність цього кримінального правопорушення від тілесних ушкоджень.

Катування. Особливості суб'єкта даного правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти безпеки життя та здоров'я особи.

Поняття та види кримінальних правопорушень проти безпеки життя та здоров'я особи.

Погроза вбивством. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Незаконне розголошення лікарської таємниці.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою.

Незаконне проведення абортів або стерилізації. Відмінність цього кримінального правопорушення від тілесного ушкодження, пов'язаного з перериванням вагітності.

Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей.

Незаконна лікувальна діяльність. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта. Незаконне проведення дослідів над людиною. Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини. Насильницьке донорство.

Тема 24. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Поняття кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом III Особливої частини КК України.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Торгівля людьми.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене щодо малолітнього. Підміна дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Експлуатація дітей. Примушування до шлюбу.

Тема 25. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Поняття кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК України.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Зґвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок.

Кримінальні правопорушення проти нормального фізіологічного і духовного розвитку неповнолітніх. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Розділ IX.

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ V – IX РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ.

Тема 26. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав людини і громадянина.

Поняття кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом V Особливої частини КК України.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку) Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації з всукраїнського або місцевого референдуму. Підкуп виборця, учасника референдуму.

Кримінальні правопорушення, що посягають на рівність конституційних прав громадян та їх рівність перед законом. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Порушення права на освіту. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Кримінальні правопорушення, що посягають на недоторканність приватного життя громадян. Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Кримінальні правопорушення, що посягають на трудові права громадян. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат.

Кримінальні правопорушення, що посягають на право інтелектуальної власності. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Кримінальні правопорушення проти свободи совісті. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 27. Кримінальні правопорушення проти власності

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.

Поняття кримінальних правопорушень проти власності. Спільні елементи та ознаки складів цих кримінальних правопорушень. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом VI Особливої частини КК України. Система кримінальних правопорушень проти власності.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Крадіжка. Грабїж. Розбій. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Кваліфіковані склади даних правопорушень, пов'язані з умовами воєнного чи надзвичайного стану.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом.

Тема 28. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Поняття кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом IX Особливої частини КК України.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, пов'язані з діяльністю злочинних організацій.

Створення злочинної організації. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, пов'язані з тероризмом.

Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Кримінальні правопорушення, які порушують правила поведінки з предметами, які становлять підвищену суспільну небезпеку.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, пов'язані з порушенням спеціальних правил.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Розділ X.

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ XII-XX РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ.

Тема 29. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Поняття кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачених розділом XII Особливої частини КК України.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Кримінальні правопорушення проти громадської моралі.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду.

Жорстоке поводження з тваринами.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Тема 30 Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Зміст теми:

Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Тема 31 Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти порядку здійснення службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Службове зловживання.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Службове підроблення.

Службова недбалість.

Корупційні кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом

Незаконне збагачення.

Провокація підкупу.

Тема 32 Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку та проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Зміст теми:

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальні правопорушення проти миру.

Поняття військового кримінального правопорушення.

Непокоря. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Дезертирство.

Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Втрата військового майна.

Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Недбале ставлення до військової служби.

Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Бездіяльність військової влади.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон.

Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників.

Екоцид. Геноцид.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права.

Зміст теми:

Основоположні категорії адміністративного права. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Публічний інтерес. Адміністративне право як складова публічного права. Призначення (мета і завдання) адміністративного права. Предмет адміністративного права. Адміністративно-правові відносини. Відносини, що складають предмет адміністративного права України. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна. Відмежування адміністративного права від цивільного права. Система адміністративного права України. Взаємодія адміністративного права України та європейського адміністративного права

Тема 2. Принципи та джерела адміністративного права.

Зміст теми:

Поняття та значення принципів адміністративного права. Принцип верховенства права в адміністративному праві. Складові верховенства права (законність, юридична визначеність, запобігання зловживанню повноваженнями, рівність перед законом та недискримінація, доступ до правосуддя).

Принципи належного врядування. Принцип забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування. Принцип відкритості й прозорості. Принцип добросовісності й етичної поведінки. Принципи ефективності, компетентності й спроможності. Принцип інноваційності та відкритості до змін. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності. Принципи забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності

Поняття та види джерел адміністративного права. Національні джерела адміністративного права. Конституція України як основне джерело адміністративного права. Законодавчі акти (нормативно-правові) як джерела адміністративного права. Закони як джерела адміністративного права. Підзаконні нормативні акти (нормативні правові) як джерела адміністративного права. Міжнародні джерела адміністративного права.

Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права. Практика Європейського суду з прав людини як джерело адміністративного права. Рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права. Рішення Верховного Суду в системі джерел адміністративного права.

Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права

Тема 3. Суб'єкти публічного адміністрування.

Зміст теми:

Поняття суб'єкта публічного адміністрування. Ознаки суб'єкта публічного адміністрування. Групи суб'єктів публічного адміністрування. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування: сутність і структура. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень. Роль Президента України в системі виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Рівні органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України. Система центральних органів виконавчої влади. Міністерства. Інші центральні органи виконавчої влади. Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. Місцеві державні адміністрації. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. Військово-цивільні адміністрації. Суб'єкти місцевого самоврядування.

Тема 4. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права.

Зміст теми:

Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права.

Види приватних осіб. Фізичні особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства, біженці та особи, які потребують додаткового чи тимчасово захисту). Фізичні особи-підприємці. Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права. Громадські об'єднання,

професійні спілки, політичні партії. Органи самоорганізації населення. Релігійні організації. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.

Суб'єктивне публічне право. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація. Право на участь в ухваленні рішень. Право на звернення. Право на доступ до публічної інформації. Право на свободу мирних зібрань. Право на свободу об'єднань.

Тема 5. Інструменти публічного адміністрування.

Зміст теми:

Поняття інструмента публічного адміністрування. Види інструментів публічного адміністрування. Вибір інструмента публічного адміністрування. Форми публічного адміністрування. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування. Види нормативно-правових актів. Вимоги до нормативно-правового акта. Порядок підготовки та ухвалення нормативноправового акта. Підготовка проекту нормативного акта. Зміст і значення антикорупційної експертизи нормативно-правового акта. Державна реєстрація нормативно-правового акта. Процедура оприлюднення та набрання чинності нормативним актом. Підстави для визнання нормативного акта протиправним. Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування. Види індивідуальних актів. Процедура ухвалення (видання) індивідуальних актів. Чинність індивідуального акта. Нікчемність 7 адміністративного акта. Адміністративний договір. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. Види адміністративних договорів. Укладання адміністративних договорів. Чинність адміністративного договору. Нікчемність адміністративного договору. Учинення інших юридично значущих адміністративних дій. Здійснення матеріально-технічних операцій. План як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки плану. Сфера застосування планів. Види планів. Фактична дія як інструмент публічного адміністрування.

Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії. Сфера застосування фактичних дій. Основні види фактичних дій. Інформування населення. Проведення перевірки. Здійснення моніторингу як інструмент публічного адміністрування. Надання довідок. Виплата грошових коштів. Адміністрування реєстрів. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні. Умови застосування адміністративного розсуду. Заходи адміністративного примусу. Поняття адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації. Заходи адміністративного припинення. Адміністративні стягнення. Адміністративноправові режими. Поняття та класифікація адміністративно-правових режимів. Контроль та нагляд. Адміністративний (публічний) контроль. Адміністративний нагляд.

Правовий статус військово-цивільних адміністрацій. Особливості діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки. Органи військового управління. Порядок проведення мобілізаційної підготовки та мобілізації органами публічного управління.

Електронне врядування. Поняття електронного врядування. Елементи електронного врядування. Співвідношення понять «електронне врядування», «електронна держава», «електронна демократія», «електронний парламент», «електронний уряд», «електронний суд».

Тема 6. Адміністративні послуги.

Зміст теми:

Поняття адміністративної послуги. Ознаки адміністративної послуги. Відмінність адміністративної послуги від інших видів послугу публічній сфері. Види адміністративних послуг. Принципи надання адміністративних послуг. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг. Суб'єкт звернення. Суб'єкт надання адміністративних послуг. Центри надання адміністративних послуг. Адміністратори.

Порядок надання адміністративних послуг. Стадії процедури надання адміністративної послуги. Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг. Плата за надання адміністративних послуг(адміністративний збір). Вимоги до якості надання адміністративних послуг.

Адміністративні послуги у рівних сферах суспільного життя. Адміністративні послуги у сфері

економіки. Адміністративні послуги у сфері освіти. Адміністративні послуги у сфері охорони здоров'я.

Тема 7. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування.

Зміст теми:

Поняття інструментів захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Види інструментів захисту особи та їх співвідношення між собою. Медіація як альтернативний спосіб вирішення адміністративних спорів. Поняття адміністративного оскарження. Підстави та порядок подання скарги. Предмет адміністративного оскарження. Суб'єкти адміністративного оскарження. Процедура розгляду та вирішення справи за скаргою. Можливі наслідки розгляду скарги. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам. Підстави та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі. Способи відшкодування шкоди. Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

Тема 8. Адміністративна процедура.

Зміст теми:

Поняття та ознаки адміністративної процедури. Види адміністративних процедур. Реєстраційні процедури. Дозвільні процедури. Інспекційні процедури. Процедури притягнення до адміністративної відповідальності. Принципи адміністративної процедури. Система принципів адміністративної процедури. Загальні принципи адміністративної процедури. Зміст спеціальних принципів адміністративної процедури.

Учасники адміністративної процедури. Адміністративний орган. Адресат (зокрема заявник). Заінтересовані особи. Представництво в адміністративній процедурі.

Стадії адміністративної процедури. Ініціювання та початок провадження. Підготовка справи до розгляду. Розгляд і вирішення справи. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відома адресатів і заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта.

Тема 9. Публічна служба.

Зміст теми:

Поняття та види публічної служби. Поняття і сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування як основних різновидів публічної служби.

Правовий статус державного службовця. Поняття державного службовця. Посади державної служби та їх категорії. Обов'язки та права державного службовця. Вступ на державну службу. Проходження державної служби і службова кар'єра. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Матеріальне й соціальне забезпечення державного службовця. Припинення державної служби.

Правовий статус службовця в органі місцевого самоврядування. Поняття службовця в органі місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх категорії. Обов'язки та права службовця в органі місцевого самоврядування. Вступ на службу в органі місцевого самоврядування. Проходження служби в органі місцевого самоврядування і службова кар'єра. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність службовця в органі місцевого самоврядування. Матеріальне й соціальне забезпечення службовця в органі місцевого самоврядування. Припинення служби в органі місцевого самоврядування.

Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Інші антикорупційні обмеження для публічних службовців. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки публічних службовців. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців. Підстави дисциплінарної відповідальності державних службовців. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Система дисциплінарних стягнень та принципи їх застосування. Матеріальна відповідальність державних службовців.

Тема 10. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність,

Зміст теми:

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у разі їх фіксації працюючими в автоматичному режимі спеціальними технічними засобами. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.

Поняття адміністративного правопорушення. Ознаки адміністративного правопорушення. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення. Відмежування адміністративного правопорушення від дисциплінарного правопорушення.

Заходи адміністративної відповідальності. Поняття адміністративного стягнення. Види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень. Попередження як вид адміністративного стягнення. Штраф як вид адміністративного стягнення. Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення. Конфіскація вилученого предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення. Позбавлення спеціального права, наданого особі, як вид адміністративного стягнення. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення. Адміністративний арешт як вид адміністративного стягнення. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративні правопорушення. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення.

ТРУДОВЕ ПРАВО

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ТРУДОВОГО ПРАВА.

Тема 1. Трудове право як галузь права

Зміст теми:

Правове значення праці в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства. Конституція України та інші норми права, їх роль в регулюванні праці.

Поняття трудового права. Трудове право як складова частина системи права України.

Предмет трудового права як самостійна галузь права: трудові відносини працівників та інші правовідносини, що тісно пов'язані з трудовими.

Особливості методу трудового права. Функції трудового права. Відмежування трудового права від таких галузей права, як: конституційне, цивільне, фінансове, адміністративне, право соціального забезпечення,

Система трудового права та її значення в регулюванні трудових відносин як самостійної галузі права. Система науки трудового права (далі -ТП).

Тема 2. Принципи трудового права

Зміст теми:

Поняття принципів трудового права та їх види. Загальні принципи трудового права, згідно з Конституцією України, КЗпП України, Законом України "Про зайнятість населення" та інші.

Співвідношення загальних принципів права із галузевими принципами ТП. Співвідношення принципів і норм права, в тому числі і норм трудового права України.

Зміст галузевих принципів трудового права та їх класифікація. Співвідношення принципів трудового права з принципами адміністративного права в регулюванні службово-трудова правовідносин працівників.

Тема 3. Джерела трудового права

Зміст теми:

Поняття джерел трудового права України. Особливості джерел трудового права. Конституція України як юридична основа законодавства про працю.

Закони і підзаконні акти, що регулюють працю робітників і службовців.

Загальне і спеціальне законодавство України про працю. Єдність і диференціація норм трудового права.

Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Нормативні акти Міністерства праці та соціальної політики України. Локальні (місцеві) нормативні акти як джерело трудового права. Значення постанов Пленуму Верховного Суду України в тлумаченні і застосуванні законодавства про працю. Конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці, двосторонні та багатосторонні угоди України з іншими державами про регулювання трудових відносин.

Тема 4. Суб'єкти трудового права

Зміст теми:

Поняття і класифікація суб'єктів ТП. Правовий статус суб'єктів ТП: права, обов'язки і відповідальність суб'єктів ТП. Громадяни (працівники) України як суб'єкти ТП. Співвідношення правового статусу працівника і правового статусу інших громадян України.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Зміст трудової правосуб'єктності державного підприємства (права та обов'язки щодо організації праці працівників). Правомочність власника підприємства, установи, організації відносно організації праці. Співвідношення понять "власник підприємства" і "адміністрація підприємства".

Організації роботодавців як суб'єкти трудового права.

Трудовий колектив як суб'єкт ТП. Поняття, види, основні функції і повноваження трудових колективів у регулюванні процесу праці. Форми і методи здійснення повноважень трудових колективів.

Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу), їх повноваження.

Професійні спілки як суб'єкти ТП. Основні функції професійних спілок у галузі праці. Правовий статус органів професійних спілок. Роль професійних спілок у виконанні, зміні та припиненні трудового договору.

Право професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, в регулюванні заробітної плати, робочого часу, у контролі і нагляді за дотриманням законодавства про працю, колективного договору, угоди сторін трудового договору.

Державні органи як суб'єкти ТП.

Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права

Зміст теми:

Поняття і система трудових правовідносин, їх відмінність від цивільних та адміністративних правовідносин.

Суб'єкти трудових правовідносин, їх трудова право дієдатність (громадян, підприємств, установ, організацій). Державний класифікатор професій.

Підстави виникнення і зміст трудових правовідносин.

Індивідуальні та колективні трудові правовідносини.

Розділ II.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ. КОЛЕКТИВНІ ТА ТРУДОВІ ДОГОВОРИ.

Тема 6. Правове регулювання працевлаштування громадян

Зміст теми:

Поняття і види працевлаштування громадян.

Правове забезпечення працевлаштування (система норм права по працевлаштуванню).

Види органів по працевлаштуванню. Поняття і основні принципи зайнятості населення.

Поняття безробітного і порядок реєстрації громадян як безробітних. Правовий статус безробітного. Система державних гарантій зайнятості населення. Особливості працевлаштування внутрішньо переміщених осіб.

Право громадян на зайнятість. Правове забезпечення організації зайнятості населення. Роль державної служби в зайнятості населення. Особливості, з урахуванням яких здійснюється реєстрація, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, нарахування та виплати допомоги по безробіттю на період дії воєнного стану.

Правова сутність державного фонду соціального страхування по безробіттю. Види виплат і допомоги по безробіттю. Юридичне значення оплачуваних громадських робіт.

Органи по контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.

Тема 7. Колективні договори та угоди

Зміст теми:

Поняття і сторони колективного договору, колективної угоди як документів, що регулюють соціально-партнерські відносини. Зміст і сфера дії колективного договору, угоди. Соціально-правове значення колективного договору, угоди. Види умов колективного договору: нормативні та зобов'язальні. Структура колективного договору, правове значення додатків до колективного договору.

Порядок укладення, строк дії та перевірка виконання колективного договору, угоди.

Розгляд спорів між сторонами колективного договору, угоди і види правової відповідальності у разі його порушення.

Тема 8. Трудовий договір

Зміст теми:

Поняття і значення трудового договору. Сторони трудового договору. Види умов трудового договору та їх правове значення. Юридичні гарантії прийняття на роботу. Класифікація трудових договорів щодо їх форми, строків і змісту. Особливості тимчасового і сезонного трудового договору.

Випробування при прийнятті на роботу. Порядок укладення трудового договору і оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Вибірний і конкурсний порядок укладення трудового договору. Правове значення трудового договору в реалізації права на працю (поняття, строк, форма, умови). Контракт як особливий вид трудового договору. Трудові договори з різними категоріями працівників (з державними службовцями, з молодими спеціалістами, з надомниками, з трудовими мігрантами). Особливості трудового договору про тимчасове заступництво.

Трудовий договір за суміщенням і сумісництвом, їх практичне застосування.

Спільність і відмінність трудового договору на виконання певної роботи з цивільно-правовою угодою (підряд, доручення, тощо).

Поняття і види переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення, відсторонення і звільнення. Правове значення переведень, які здійснюються за ініціативою власника або уповноваженого ним органу. Тимчасові і постійні переведення.

Класифікація підстав розірвання трудового договору. Порядок розірвання трудового договору в умовах воєнного стану. Розірвання трудового договору за угодою його сторін, з ініціативи працівника. Загальні підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства або уповноваженого ним органу (підстави, порядок). Додаткові підстави розірвання трудового договору. Звільнення працівників за попередньою згодою профспілкового комітету і випадки звільнення без згоди профспілкового комітету.

Атестація працівників та її правове значення.

Розірвання трудового договору на вимогу третьої сторони, яка не є його стороною.

Порядок розірвання трудового договору, проведення розрахунку. Вихідна допомога. Правові гарантії при звільненні чи відстороненні працівників від роботи.

Розділ III. ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРАЦІВНИКА.

Тема 9. Робочий час і час відпочинку

Зміст теми:

Поняття робочого часу і порядок його встановлення. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочений робочий час. Неповний робочий час. Ненормований робочий день. Вахтовий робочий день. Відрядження. Нічний робочий час. Гнучкі графіки роботи.

Правове регулювання режиму робочого часу. Графіки роботи за змінами. Особливості видів обліку робочого часу (щоденний та підсумковий). Особливості встановлення та обліку робочого часу у період дії воєнного стану. Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Граничні норми надурочних робіт. Випадки недопущення надурочних робіт.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня (зміни). Щоденні перерви в роботі. Святкові і неробочі дні. Щотижневий відпочинок. Щорічні відпустки. Особливості надання відпусток у період воєнного стану. Право на щорічну основну (трудова) і додаткову відпустки.

Поняття, види, тривалість і порядок надання відпусток (додаткова у зв'язку з навчанням, творча відпустка, соціальні відпустки, відпустки без збереження заробітної плати).

Перенесення відпусток. Санкції за порушення законодавства про відпустки.

Тема 10. Правове регулювання оплати праці. Гарантійні і компенсаційні виплати

Зміст теми:

Поняття і правові методи регулювання оплати праці. Державне регулювання заробітної плати. Договірне регулювання заробітної плати.

Поняття і форми оплати праці. Особливості оплати праці в умовах воєнного стану. Тарифна система оплати праці та її юридичне значення. Системи оплати праці (відрядна і погодинна). Нормування праці. Системи преміювання та їх вплив на продуктивність і оплату праці. Оплата праці та індексація її в Україні.

Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифами. Особливості оплати праці при виконанні надурочних і нічних робіт, праці у вихідні та святкові дні.

Порядок і строки виплати заробітної платні. Обмеження відрахувань із заробітної плати.

Поняття і види гарантійних виплат і доплат. Компенсаційні виплати та їх види. Порядок і види підрахування середнього заробітку при гарантійних виплатах.

Тема 11. Трудова дисципліна та її правове регулювання

Зміст теми:

Поняття, значення і правові методи забезпечення трудової дисципліни. Правові засоби забезпечення трудової дисципліни. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Види правил внутрішнього трудового розпорядку та їх юридичне значення (типові, галузеві, локальні). Основні обов'язки сторін трудового договору за Правилами внутрішнього трудового договору.

Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни та їх види. Порядок застосування заохочень.

Дисциплінарна відповідальність працівників, її види. Дисциплінарні стягнення, їх види, порядок накладення, оскарження, строк дії та значення.

Особливості дисциплінарної відповідальності за Статутами про дисципліну і окремими Положеннями.

Особливості застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовими колективами, профспілковими органами, товариськими судами.

Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин

Зміст теми:

Поняття і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Правова відмінність матеріальної відповідальності працівників по трудовому праву від матеріальної відповідальності з цивільного права. Функції інституту матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Підстави і умови матеріальної відповідальності працівників.

Види матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Обмежена матеріальна відповідальність, її граничні розміри. Повна матеріальна відповідальність та її різновиди (індивідуальна та колективна, бригадна).

Матеріальна відповідальність у випадках, коли її фактичний розмір перевищує номінальний – підвищена матеріальна відповідальність.

Порядок визначення розміру матеріальної шкоди та порядок її відшкодування сторонами трудового договору. Способи відшкодування заподіяної матеріальної шкоди сторонами трудового договору, в тому числі й моральної.

Тема 13. Правове забезпечення охорони праці

Зміст теми:

Поняття, зміст і значення правового забезпечення охорони праці. Норми і правила з охорони праці та виробничої санітарії. Загальні, міжгалузеві правила з техніки безпеки і виробничої санітарії. Особливості організації охорони праці під час воєнного стану.

Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці: планування, фінансування, проведення інструктажів (ввідний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий), медичних оглядів; навчання працівників правилам з техніки безпеки, виробничої санітарії, забезпечення засобами індивідуального захисту; визначення засобів щодо компенсації і нейтралізації шкідливого впливу виробничих факторів (скорочення робочого часу, додаткові відпустки, перерви в роботі, профілактичне і спеціальне харчування та ін.).

Розслідування та облік нещасних випадків, що пов'язані з виробництвом. Особливості охорони праці жінок. Роботи, на яких забороняється праця жінок. Граничні норми пересування важких речей.

Охорона праці неповнолітніх.

Охорона праці осіб з пониженою працездатністю (пенсіонерів, інвалідів, ветеранів тощо).

Контроль за дотриманням законодавства з охорони праці.

Тема 14. Професійне навчання і підвищення кваліфікації працівників

Зміст теми:

Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням.

Коло працівників, які мають пільги. Пільги працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в загальноосвітніх школах. Скорочення робочого часу. Створення необхідних умов для поєднання праці з навчанням. Надання відпусток у зв'язку з навчанням. Заходи заохочення поєднання праці з навчанням.

Особливості правового регулювання праці школярів. Тривалість робочого часу. Оплата праці. Охорона праці школярів.

Тема 15. Трудові спори

Зміст теми:

Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів на підприємствах, установах, організаціях. Система органів з розгляду трудових спорів. Комісії з розгляду трудових спорів. Судові органи. Вищестоящі органи в порядку підлеглості.

Комісія з трудових спорів (порядок створення, структура, компетенція, порядок роботи, винесення рішення та його виконання). Особливості розгляду трудових спорів у місцевих судах.

Розгляд трудових спорів вищестоящими органами в порядку підлеглості.

Поняття і види строків щодо розгляду трудових спорів (строки звернення, строки вирішення трудових спорів, строки виконання рішень, постанов, винесених органами з розгляду трудових спорів).

Колективні трудові спори. Органи з розв'язання колективних трудових спорів, примирна комісія, трудовий арбітраж, незалежний посередник (Національна служба посередництва і примирення), їх створення, компетенція, порядок прийняття і виконання рішень.

Страйк як вид тиску на власника. Порядок проведення страйків. Законні і незаконні страйки.

Тема 16. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

Зміст теми:

Поняття і види нагляду за додержанням законодавства України про працю. Система органів по нагляду і контролю. Державні органи з нагляду (держгірнагляд, енергонагляд, саннагляд, атоменергонагляд та ін.) і державний контроль за додержанням законодавства про працю.

Громадські органи по нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю (професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок - правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган - Рада трудового колективу, громадські інспекції з охорони праці та ін.).

Попереджувальний і поточний нагляд. Правовий статус технічної інспекції праці та її компетенція. Роль Державтоінспекції у забезпеченні додержання законодавства України про працю. Юридична відповідальність посадових осіб за порушення законодавства України про працю.

**Перелік нормативно-правових актів,
якими дозволяється користуватися на державному кваліфікаційному екзамені при вирішенні
практичних завдань з цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права**

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Відомості Верховної Ради України. 1971. № 50.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради України. 1984. № 51. Ст. 1122.

Критерії комплексного оцінювання студента на державному кваліфікаційному екзамені
Складовими підсумкового оцінювання для рівня вищої освіти - перший (бакалаврський) є:

- оцінка за теоретичну відповідь з цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права – **50 балів**;
- оцінка за виконання кваліфікаційного завдання з цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права – **50 балів** (по 25 балів на кожне з двох завдань);

**Критерії оцінювання теоретичних відповідей з
цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права**

Бал за теоретичну відповідь	Критерії оцінювання
50 - 42 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ виявляє повні, глибокі теоретичні знання; ▪ всебічно і ґрунтовно аналізує нормативно-правову базу; ▪ досконало розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ самостійно і критично оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; ▪ точно і повно посилається на чинне законодавство; ▪ виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію; ▪ правильно використовує юридичну термінологію; ▪ наводить достатню кількість прикладів з юридичної практики; ▪ робить правильні висновки, добирає переконливі аргументи; ▪ чітко, ясно і послідовно відповідає на поставлені питання; <p>в цілому відповідь студента є повною, завершеною, логічно обґрунтованою</p>
33 – 40 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ володіє теоретичними знаннями вище середнього рівня, але допускає незначні помилки; ▪ аналізує нормативно-правову базу; ▪ розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; ▪ точно посилається на чинне законодавство; ▪ виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію (при цьому відповідь може бути не зовсім

	<p>цілісною і послідовною, містить незначні помилки);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ у цілому правильно використовує юридичну термінологію; ▪ наводить в цілому достатню кількість прикладів з юридичної практики; ▪ робить у цілому правильні висновки, наводить достатні аргументи; ▪ досить чітко відповідає на поставлені питання; ▪ відповідь студента переважно є повною, завершеною, логічно обґрунтованою
25 – 32 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ репродуктивно відтворює значну частину навчального матеріалу; ▪ аналізує нормативно-правову базу на середньому рівні, проте допускає правові помилки при її тлумаченні; ▪ розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; ▪ посилається на чинне законодавство; ▪ виявляє здібності до порівняння, узагальнення, систематизації основних теоретичних положень (при цьому відповідь є недостатньо цілісною і послідовною, містить помилки); ▪ використовує юридичну термінологію, допускаючи неточності у її формулюванні; ▪ не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; ▪ не досить чітко відповідає на поставлені питання; ▪ відповідь студента в цілому є змістовною і правильною, з певною кількістю значних помилок
17 – 24 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ володіє навчальним матеріалом на базовому рівні; ▪ репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; ▪ на рівні середніх стандартів аналізує нормативно-правову базу, проте допускає суттєві правові помилки при її трактуванні; ▪ слабо розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; ▪ на посередньому рівні посилається на чинне законодавство; ▪ виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; ▪ не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; ▪ слабо відповідає на поставлені питання; <p>відповідь студента в цілому є задовільною, зі значною кількістю недоліків.</p>
9 – 16 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; ▪ репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; ▪ на елементарному рівні, із суттєвими помилками аналізує нормативно-правову базу, ▪ має недостатні уявлення про сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; ▪ на поверховому рівні посилається на чинне законодавство; ▪ виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; ▪ не здатен навести приклади з юридичної практики; ▪ слабо відповідає на поставлені питання;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ відповідь студента в цілому відповідає мінімальним критеріям.
0 – 8 балів	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ не володіє базовими знаннями екзаменаційних дисциплін з правознавства; ▪ нездатний елементарно розпізнавати і відтворювати теоретичний матеріал; ▪ не здатен проаналізувати нормативно-правову базу, ▪ не має уявлень про сутність сучасних політико-правових процесів; ▪ не володіє поняттєво-термінологічним апаратом правознавчих дисциплін; ▪ відповідь має уривчастий та безсистемний характер; ▪ не здатен поєднувати загальнотеоретичні положення з діючою юридичною практикою; ▪ відповідь студента в цілому відзначається низьким рівнем компетентності, відсутня здатність викласти матеріал на елементарному рівні.

Критерії оцінювання кваліфікаційного завдання

з цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права

Критерії оцінювання:

- загальний фактичний та правовий аналіз відносин, викладених у фабулі;
- визначення основного та додаткового джерела правового регулювання;
- загальна остаточна відповідь;
- детальна відповідь;
- теоретичний та практичний рівень правових знань;
- професійні та розумові якості студента.

Випускник повинен надати вичерпну відповідь на запитання і зауваження голови і членів ЕК.

Критерії оцінювання практичного завдання	Розподіл балів			
	25-19 балів	18-13 балів	12-7 балів	6-1 балів
1	2	3	4	5
Загальний фактичний та правовий аналіз відносин, викладених у фабулі	Студент <i>вірно, обгрунтовано, максимально вичерпно та без труднощів</i> : 1) охарактеризував фактичні відносини; 2) відповів на питання чи є справа взагалі юридичною та чи мають місце правовідносини; 3) визначив належність відносин та питання, що потребує вирішення, до відповідної галузі права; 4) визначив суб'єктів, об'єкт та зміст правовідносин	Студент <i>вірно, обгрунтовано та вичерпно, але з певними неточностями та мінімальними труднощами</i> : 1) охарактеризував фактичні відносини; 2) відповів на питання чи є справа взагалі юридичною та чи мають місце правовідносини; 3) визначив належність відносин та питання, що потребує вирішення, до відповідної галузі права; 4) визначив суб'єктів, об'єкт та зміст	Студент <i>вірно, проте без належного та достатнього обгрунтування, неповно, з постійними труднощами</i> : 1) охарактеризував фактичні відносини; 2) відповів на питання чи є справа взагалі юридичною та чи мають місце правовідносини; 3) визначив належність відносин та питання, що потребує вирішення, до відповідної галузі права; 4) визначив суб'єктів, об'єкт та зміст	Студент: 1) <i>не охарактеризував або охарактеризував, проте не вірно, фактичні відносини;</i> 2) <i>не відповів взагалі або відповів, але не вірно, на питання чи є справа взагалі юридичною та чи мають місце правовідносини;</i> 3) <i>не визначив або визначив, але невірно, належність відносин та питання, що потребує вирішення, до відповідної галузі права;</i> 4) <i>не визначив або визначив, але невірно,</i>

		правовідносин	правовідносин	суб'єктів, об'єкт та зміст правовідносин. Відповідь надана без обґрунтування, або з неналежним та недостатнім обґрунтуванням
Визначення основного та додаткового джерела правового регулювання	Студент <i>вірно, обґрунтовано, максимально вичерпно та без труднощів:</i> - визначив основне та додаткове джерело правового регулювання відносин, якщо розглядувані відносини підлягають правовому регулюванню; - визначив конкретну норму (частину, пункт) основного джерела права, що підлягає застосуванню для вирішення задачі	Студент <i>вірно, обґрунтовано та вичерпно, але з певними неточностями та мінімальними труднощами:</i> - визначив основне та додаткове джерело правового регулювання відносин, якщо розглядувані відносини підлягають правовому регулюванню; - визначив конкретну норму (частину, пункт) основного джерела права, що підлягає застосуванню для вирішення задачі	Студент <i>вірно, проте без належного та достатнього обґрунтування, неповно, зі значними труднощами:</i> - визначив <i>лише</i> основне джерело правового регулювання, <i>не назвавши додаткове</i> (якщо таке існувало); - визначив конкретну норму основного джерела права, <i>однак не назвав її частину чи пункт</i>	Студент: - <i>не визначив або визначив, проте невірно</i> , основне та додаткове джерело правового регулювання правовідносин, якщо розглядувані відносини підлягають правовому регулюванню; - <i>не визначив або визначив, проте невірно</i> , конкретну норму (частину, пункт) основного джерела права, що підлягає застосуванню для вирішення задачі; - <i>визначив вірно</i> норму права, <i>однак навмання, без жодного пояснення свого вибору</i>
Загальна остаточна кожного відповідь	- <i>правильна (наприклад, визначено наявність чи відсутність в розглядуваних діях особи ознак складу правопорушення (кримінального, адміністративного тощо),</i> - <i>точна,</i> - <i>конкретна,</i> - <i>змістовна (без зайвої інформації)</i>	- <i>правильна,</i> - <i>певні неточності,</i> - <i>дещо неконкретна,</i> - <i>змістовна, але включає окрему зайву інформацію</i>	- <i>правильна,</i> - <i>вагомі неточності,</i> - <i>неконкретна,</i> - <i>не змістовна,</i> - <i>не чітка</i>	- <i>не вірна повністю чи в основній її частині,</i> - <i>обґрунтування або відсутнє, або воно зовсім не стосується суті задачі</i>
Детальна відповідь	Якщо за умовами задачі необхідно кваліфікувати дії особи, студент виконав таке завдання: - <i>правильно,</i> - <i>з посиланням на норми закону (частини, пункти),</i> - <i>у випадку наявності конкуренції загальної та спеціальної норм - вибрав ту з норм, яка підлягає застосуванню за правилами конкуренції норм,</i> - <i>визначив чи достатньо в діях особи (осіб) ознак для їх остаточної кваліфікації, якщо недостатньо, то назвав яких саме та до якого складу правопорушення вони відносяться,</i> - <i>детально охарактеризував фактичні дії особи за схемою «склад</i>	Якщо за умовами задачі необхідно кваліфікувати дії особи, студент виконав таке завдання, так як <i>в колонці № 2, але з незначними неточностями та помилками</i>	Якщо за умовами задачі необхідно кваліфікувати дії особи, студент <i>частково виконав</i> таке завдання по відношенню до того, як <i>вказано в колонці № 2, а також:</i> - <i>зі значними неточностями,</i> - <i>грубими помилками.</i> Відповіді на більшість запитань <i>поверхові та неповні.</i>	Якщо за умовами задачі необхідно кваліфікувати дії особи, студент виконав таке завдання: - <i>неправильно,</i> - <i>з посиланням на неналежні норми закону (частини, пункти),</i> - <i>у випадку наявності конкуренції загальної, не застосував правила конкуренції норм або застосував, проте неправильно,</i> - <i>не встановив чи достатньо в діях особи (осіб) ознак для їх остаточної кваліфікації, а якщо недостатньо, то не назвав яких саме ознак та до якого складу</i>

	<p><i>правопорушення (злочину)»: об'єкт → об'єктивна сторона → суб'єкт → суб'єктивна сторона;</i></p> <p><i>- розкрив зміст кваліфікуючих ознак правопорушення;</i></p> <p><i>- у тих випадках, якщо це передбачено умовами задачі, відмежував встановлене правопорушення від інших суміжних складів, навіть передбачених іншими галузями права та цивільно- та господарсько-правових деліктів,</i></p> <p><i>- детально обґрунтував кожен свій висновок</i></p>			<p><i>правопорушення вони відносяться,</i></p> <p><i>- не охарактеризував зовсім або охарактеризував з грубими помилками фактичні дії особи за схемою «склад правопорушення (злочину)»: об'єкт → об'єктивна сторона → суб'єкт → суб'єктивна сторона;</i></p> <p><i>- не звернув увагу на кваліфікуючі ознаки правопорушення, або визначив їх навмання, не розкривши їх зміст;</i></p> <p><i>- у тих випадках, якщо це передбачено умовами задачі, не відмежував встановлене правопорушення від інших суміжних складів, навіть передбачених іншими галузями права та цивільно- та господарсько-правових деліктів,</i></p> <p><i>- жоден свій висновок взагалі не обґрунтував</i></p>
<p>Теоретичний та практичний рівень правових знань</p>	<p>- поняття та категорії засвоєні,</p> <p>- вільно володіє матеріалом,</p> <p>- відповіді на всі запитання обґрунтовані,</p> <p>- проявляє глибокі та системні теоретичні знання,</p> <p>- вміло застосовує теоретичні знання на практиці під час вирішення задачі,</p> <p>- вільно орієнтується в структурі основного джерела (кодексу, закону), розуміє взаємозв'язок загальної та особливої частини та використовує його властивості під час відповіді на запитання</p>	<p>- поняття та категорії засвоєні, але <i>в ряді випадків є неточності,</i></p> <p>- вільно володіє матеріалом, <i>та лише подекуди відчувається складнощі,</i></p> <p>- відповіді на всі запитання обґрунтовані, <i>але допущені незначні неточності,</i></p> <p>- з більшістю питань проявляє глибокі теоретичні знання, <i>однак децю порушена системність знань,</i></p> <p>- вміло, <i>але з незначними складнощами,</i> застосовує теоретичні знання на практиці під час вирішення задачі,</p> <p>- вільно, <i>але з незначними складнощами,</i> орієнтується в структурі основного джерела (кодексу, закону), розуміє взаємозв'язок загальної</p>	<p>- поняття та категорії засвоєні <i>нечітко та не послідовно,</i></p> <p>- <i>погано володіє матеріалом, складно орієнтується в ньому,</i></p> <p>- на більшість питань відповіді <i>не обґрунтовані, допущені грубі неточності,</i></p> <p>- з більшістю питань проявляє <i>низькі (поверхневі) теоретичні знання, відсутня системність знань,</i></p> <p>- <i>зі значними складнощами</i> застосовує теоретичні знання на практиці під час вирішення задачі,</p> <p>- <i>зі значними складнощами</i> орієнтується в структурі основного джерела (кодексу, закону), <i>відсутнє розуміння взаємозв'язку загальної та особливої частини, не</i></p>	<p>- поняття та категорії <i>не засвоєні,</i></p> <p>- <i>не володіє матеріалом, не орієнтується в ньому,</i></p> <p>- <i>не дав обґрунтованої відповіді на жодне питання, допущені грубі неточності,</i></p> <p>- <i>з усіх питань відсутні або дуже низькі (поверхневі) теоретичні знання, відсутня системність знань,</i></p> <p>- <i>не може застосовувати теоретичні знання на практиці під час вирішення задачі,</i></p> <p>- <i>не орієнтується в структурі основного джерела (кодексу, закону), не розуміє взаємозв'язку загальної</i></p>

		та особливої частини, але не повністю використовує його властивості під час відповіді на запитання	використовує його властивості під час відповіді на запитання	та особливої частини, не використовує його властивості під час відповіді на запитання
Професійні та розумові якості студента	<p>- вільно виділяє у відносинах ту частину, що підлягає правовому регулюванню,</p> <p>- вільно відмежовує важливі для задачі обставини справи від неважливих (тих, що не впливають на кінцеву відповідь),</p> <p>- мислення гнучке, варіативне (вірно вирішує задачі при зміні умов фабули, введені нових даних),</p> <p>- відповідь логічна, послідовна, конкретна, змістовна, грамотна, насичена фаховими термінами,</p> <p>- вимова (дикція) виразна, ясна,</p> <p>- підтримує постійний візуальний контакт зі слухачем (екзаменатором як уявним клієнтом)</p>	<p>- вільно, але з незначними труднощами, виділяє у відносинах ту частину, що підлягає правовому регулюванню,</p> <p>- вільно, але з незначними труднощами, відмежовує важливі для задачі обставини справи від неважливих (тих, що не впливають на кінцеву відповідь),</p> <p>- мислення гнучке, варіативне (вірно вирішує задачі при зміні умов фабули, введені нових даних), але інколи зустрічаються невеликі складнощі,</p> <p>- відповідь в своїй більшості логічна, послідовна, конкретна, змістовна, насичена фаховими термінами, хоча інколи зустрічаються не фахові вислови,</p> <p>- вимова (дикція) в основному виразна, ясна,</p> <p>- в основному підтримує візуальний контакт зі слухачем (екзаменатором як уявним клієнтом)</p>	<p>- зі значними труднощами, виділяє у відносинах ту частину, що підлягає правовому регулюванню,</p> <p>- зі незначними труднощами, відмежовує важливі для задачі обставини справи від неважливих (тих, що не впливають на кінцеву відповідь),</p> <p>- мислення одностороннє, негнучке (дуже складно вирішує задачі при зміні умов фабули, введені нових даних),</p> <p>- відповідь в своїй більшості не логічна, не послідовна, не конкретна, містить багато зайвої інформації, переважають нефахові терміни</p> <p>- вимова (дикція) переважно невиразна, розпливчаста,</p> <p>- майже не підтримує візуальний контакт зі слухачем (екзаменатором як уявним клієнтом)</p>	<p>- не виділяє у відносинах ту частину, що підлягає правовому регулюванню,</p> <p>- не відмежовує важливі для задачі обставини справи від неважливих (тих, що не впливають на кінцеву відповідь), спугує їх або відмежовує навмання</p> <p>- мислення одностороннє, негнучке (не може вирішити задачу при зміні умов фабули, введені нових даних),</p> <p>- відповідь не логічна, не послідовна, не конкретна, містить багато зайвої інформації, повністю насичена нефаховими термінами</p> <p>- вимова (дикція) невиразна, розпливчаста,</p> <p>- відсутній візуальний контакт зі слухачем (екзаменатором як уявним клієнтом)</p>

Розподіл балів на державному кваліфікаційному екзамені з цивільного, кримінального, адміністративного і трудового права

Розподіл балів між частинами кваліфікаційного державного екзамену встановлюється відповідно до таблиці:

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

<i>1 частина – теоретична</i>		<i>2 частина – практична</i>	
50 балів		50 балів	
1 питання	2 питання	1 питання	2 питання
25 балів	25 балів	25 балів	25 балів